

Nationaal
Psychotrauma
Centrum

Themadossier Naoorlogse generaties WO2

Literatuurlijst voor onderzoekers

Brodsky, D. (2019). The impact of transgenerational trauma on third generation holocaust survivors adaptational styles. *Dissertation Abstracts International Section A: Humanities and Social Sciences*, 80(3-A(E)), No Pagination Specified.

Proefschrift dat als doel heeft om de overdracht van trauma op met name de interpersoonlijke relaties bij kleinkinderen van Holocaustoverlevenden te onderzoeken met behulp van de Danieli Inventory of Multigenerational Legacies of Trauma.

Cordonnier, A., Bouchat, P., Hirst, W., & Luminet, O. (2020). [Intergenerational transmission of world war ii family historical memories of the resistance](#). *Asian Journal of Social Psychology*, No Pagination Specified.

Onderzoek naar de intergenerationele overdracht van herinneringen (communicatief geheugen binnen families over meerdere generaties) uit de Tweede Wereldoorlog in gezinnen met een voorouder die tijdens de Duitse bezetting actief was in het verzet.

Danieli, Y., Norris, F. H., & Engdahl, B. (2017). [A question of who, not if: Psychological disorders in Holocaust survivors' children](#). *Psychological Trauma: Theory, Research, Practice, and Policy*, 9 (Suppl 1), 98-106.

Omdat de bevindingen over de geestelijke gezondheidstoestand van de nakomelingen van Holocaustoverlevenden inconsistent waren volgens de auteurs, wilden zij factoren identificeren om vast te kunnen stellen waarom sommige nakomelingen een groter risico lopen op het ontwikkelen van stemmings- of angststoornissen dan andere.

Dashorst, P., Huntjens, R. J. C., Mooren, T. M., Kleber, R. J., Eulenburg, C. Z., & de Jong, P. J. (2020). [Intrusions related to indirectly experienced events in clinical offspring of World War Two survivors](#). *Journal of Anxiety Disorders*, 71 (april), 102209.

De onderzoekers waren benieuwd of er intrusies voorkomen die verwijzen naar indirect ervaren traumatische gebeurtenissen, en of hun frequentie en kenmerken te vergelijken zijn met intrusies over direct ervaren negatieve gebeurtenissen. Het onderzoek is gedaan onder volwassen nakomelingen van overlevenden van de Tweede Wereldoorlog die behandeld werden bij stichting Centrum'45, gespecialiseerd in de behandeling van oorlogsslachtoffers.

Dashorst, P., Mooren, T. M., Kleber, R. J., de Jong, P. J., & Huntjens, R. J. C. (2019). [Intergenerational consequences of the Holocaust on offspring mental health: a systematic review of associated factors and mechanisms](#). *European Journal of Psychotraumatology*, 10(1), 1654065.

Om meer inzicht te krijgen in intergenerationele gevolgen, is eerder onderzoek gedaan naar de impact van de Holocaust op nakomelingen van Holocaust-overlevenden. De auteurs van dit overzichtsartikel wilden systematisch de mechanismen van intergenerationele gevolgen naar aanleiding van deze onderzoeken evalueren.

Felsen, I. J. P. P. (2018). [Parental trauma and adult sibling relationships in Holocaust-survivor families](#). *Psychoanalytic Psychology* 35 (4), 433.

Onderzoek toont aan dat er verschillen ontstaan tussen volwassen kinderen van Holocaust-overlevenden, voor wat betreft de rollen in het gezin, de relatie met de ouders en de copingstijlen. Dit heeft ook invloed op de onderlinge relaties tussen de broers en zussen en kan vervolgens leiden tot een verlies van het uitgebreid familienetwerk, waardoor het ouderlijk trauma ook invloed heeft op de kleinkinderen.

Fonagy, P. (1999). [The transgenerational transmission of holocaust trauma](#). *Attachment & Human Development*, 1(1), 92-114.

Dit artikel schetst een op gehechtheidstheorie gebaseerd model van transgeneratieel trauma, geïnspireerd door de psychoanalytische behandeling van een ernstig gestoorde adolescent met een obsessief-compulsieve stoornis die het eerste kind was van de eerste dochter van een overlevende van de Holocaust.

Goldstein, J. (2019). Echoes of trauma: A phenomenological study of the multigenerational transmission between holocaust survivors and their grandchildren. *Dissertation Abstracts International: Section B: The Sciences and Engineering*, 80(3), No Pagination Specified.

Wat betekent het om een kleinkind van een Holocaustoverlevende te zijn en in welke mate heeft dit de identiteit van het kleinkind beïnvloed? De deelnemers aan dit onderzoek beweerden allen dat het wel degelijk van invloed is geweest. De meeste deelnemers verklaarden tevens dat ze denken dat ze een relatief verhoogde gevoeligheid hebben voor Holocaust- en antisemitische gerelateerde stimuli.

Kalmijn, M. J. A. i. L. C. R. (2018). [Secondary traumatization, relationship problems, and adult children's well-being: Long-term effects of World War II in the Netherlands](#). *Advances in Life Course Research* 36: 70-79.

De hypothese dat kinderen die zijn opgevoed door ouders die getraumatiseerd zijn door oorlog, meer psychische problemen hebben dan andere kinderen, wordt in dit artikel opnieuw onderzocht door een groot landelijk representatief onderzoek onder volwassen kinderen van ouders die geleden hebben in de Tweede Wereldoorlog te analyseren. Een van de uitkomsten was dat zij inderdaad een slechtere geestelijke gezondheid hadden en een negatievere kijk op het leven.

Kellermann, N. P. F. (2019). [Past, present and future perspectives of Holocaust trauma transmission](#). Vol. 2 (Issue 17884.23689). DOI: 10.13140/RG.2.2.23926.65607

Dit artikel geeft een overzicht van eerder onderzoek op het gebied van trauma-overdracht. Het bespreekt de huidige verschuiving van een psychosociale naar een neurobiologische focus en schetst de essentiële variabelen in toekomstig onderzoek naar trauma-overdracht van Holocaustoverlevenden.

Kohn, E. (2018). The lived experience of grandchildren of holocaust survivors. *Dissertation Abstracts International Section A: Humanities and Social Sciences* 79(2): No Pagination Specified.

Dit artikel beschrijft de resultaten van een meer gedifferentieerd onderzoek naar de buitengewone coping-mechanismen die kleinkinderen van Holocaustoverlevenden vertonen.

Lehrner, A., & Yehuda, R. (2018). [Trauma across generations and paths to adaptation and resilience](#). *Psychological Trauma: Theory, Research, Practice, and Policy*, 10(1), 22-29.

De auteurs bespreken processen van intergenerationele overdracht van trauma zoals psychodynamische processen, secundair trauma, opvoeding en gezinsomgeving, en biologische invloeden. Coping, veerkracht en PTSS bij de eerste generatie zijn belangrijk voor de mate van trauma bij de tweede generatie. Daarbij wordt ook gekeken naar de rol van verbittering bij een posttraumatische stressstoornis.

Lind, A-K. (2019). [The Legacy of War: Exploring the Intergenerational Experiences of the Veterans' Grandchildren](#).

Dit onderzoek wil bijdragen aan het gesprek over de intergenerationele effecten van oorlog, zoals die drie generaties na de oorlog beleefd worden. De ervaringen die hier worden onderzocht, worden gekenmerkt door lastige emoties en gedragspatronen die zijn doorgegeven door ouders en grootouders. Het levenslooperspectief wordt als uitgangspunt genomen.

Mihr, A. (2017). [From Guilty Generation to Expert Generation? Personal Reflections on Second Post-war Generation West German Atonement](#) *Replicating Atonement* (pp. 305-323): Springer.

De auteur is eind jaren zestig geboren in West-Duitsland. In dit artikel volgt zij de verschuiving in de wereldwijde perceptie op de Duitse relatie met historisch schuldgevoel naar een idealisering van de Duitse verzoening door middel van haar persoonlijke ervaringen.

Payne, E. A., & Berle, D. (2020). [Posttraumatic stress disorder symptoms among offspring of Holocaust survivors: A systematic review and meta-analysis](#). *Traumatology*, No Pagination Specified.

Deze review suggereert dat PTSS-symptomen verhoogd voor kunnen komen bij nakomelingen van Holocaustoverlevenden, maar dat dit effect niet duidelijk is bij kleinkinderen en dat andere factoren ongetwijfeld de omvang van PTSS-symptomen verklaren.

Shrira, A. (2019). [Parental PTSD, health behaviors and successful aging among offspring of Holocaust survivors](#). *Psychiatry Research*, 271, 265-271.

Deze studie levert voorlopig bewijs dat PTSS bij Holocaustoverlevenden verband houdt met ongezond gedrag en lichamelijke morbiditeit die van generatie op generatie wordt overgedragen. Mogelijke mechanismen voor een dergelijk intergenerationeel effect en de klinische implicaties ervan worden besproken.

Sinke, O., Captain, Esther, Ferdinandus, Harriet. (2016). [*In de schaduw van de oorlog: Activiteiten en behoeften van de tweede en derde generatie WOII-getroffenen*](#). Amsterdam/Diemen: Nationaal Comité 4 en 5 mei & ARQ WO2 programma.

Een kortlopend verkennend onderzoek met als doel te achterhalen hoe het aanbod aan activiteiten voor de tweede en derde generatie van WOII-getroffenen het beste ondersteund kan worden en waar behoefte aan is.

Voorthuizen, Mercede van (2021). 'Jullie zijn niet voor niks door die hel gegaan' : Over drie generaties Tweede Wereldoorlog getroffen. *Impact magazine: over de psychosociale gevolgen van ingrijpende gebeurtenissen*, 5 (2), 4-7

Dit artikel beschrijft inzichten uit de literatuur (vanaf 1990) over de doorwerking van het oorlogsverleden bij drie generaties Tweede Wereldoorlog getroffen. Om overzicht te bieden, zijn de bevindingen onderverdeeld in drie thema's: psychologische impact, betekenisgeving en identiteit, en interpersoonlijke relaties.

Wilhelm, T. (2020). [*Holocaust Narratives: Trauma, Memory and Identity Across Generations*](#): Routledge. Het narratief wordt in dit boek geanalyseerd als sleutel tot structurering van het trauma voor zowel het individu als het collectief. In dit geval het trauma van de Holocaust en hoe de verhalen hierover door generaties heen veranderen, hun betekenis hebben en de verbinding aangaan met een verleden dat niet vergeten mag worden.

Op de hoogte blijven?

De ARQ-bibliotheek | Information Support houdt de literatuur bij over Naoorlogse generaties. Bent u geïnteresseerd in deze attendering? Stuur dan een mail naar bibliotheek@arg.org, met als onderwerp: *Attendering Naoorlogse generaties*.